

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/592/2015
Identifikačné číslo spisu:	4308214983
Dátum vydania rozhodnutia:	28.03.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4308214983.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne OZETA NEO, a.s., so sídlom v Topolčanoch, Dopravná 2098/9, IČO: 36 329 843, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Alena Výskočilová s.r.o., so sídlom v Bratislave, Banskobystrická 6, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, s o sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu štátu a exekútora pri výkone exekučnej činnosti, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 19 C 59/2009, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. januára 2015, sp. zn. 8 Co 360/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobou zo dňa 7. novembra 2008 sa pôvodný žalobca - Vinaco Holdings Limited, so sídlom Kyriakou Matsi, 16, EAGLE HOUSE, 10th floor, Agioi Omologites P.C. 1082, Nikózia, Cyprus, domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by bola žalovaná zaviazaná uhradiť mu sumu 6 453 739 Sk, t. j. 214 224,88 € spolu s úrokmi z omeškania vo výške 6 % ročne odo dňa 23. augusta 2005 až do zaplatenia s náhradou trov konania, všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, s poukazom na to, že žalovaná suma predstavuje škodu spôsobenú mu nesprávnym úradným postupom orgánu štátu a exekútora pri výkone exekučnej činnosti v exekučnom konaní vedenom na Okresnom súde v Leviciach pod sp. zn. Er/1967/99, spisová značka súdneho exekútora JUDr. Ladislava Kováča Ex 565/99.

2. Okresný súd Nitra ako súd prvej inštancie rozsudkom z 26. januára 2011 č. k. 19 C 59/2009-671 žalobu zamietol a rozhodnutie o trovách konania odložil do času po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Na základe podaného odvolania pôvodného žalobcu Krajský súd v Nitre ako súd odvolací uznesením z 28. marca 2012 č. k. 8 Co 155/2011-711 zhora uvedený napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Napadnutým (v poradí druhým) rozsudkom zo 17. apríla 2013 č. k. 19 C 59/2009-782 Okresný súd

Nitra ako súd prvej inštancie žalobu pôvodného žalobcu (opätovne v plnom rozsahu) zamietol s tým, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na doplnené dokazovanie, zistený skutkový a právny stav a citované ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (§ 1 ods. 1 a 2, § 2, § 3, § 4 ods. 1, § 18 ods. 1 a 2, § 24 ods. 1). Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že dňa 10. augusta 2004 sa žalobca (pôvodný žalobca) dozvedel o skutočnosti (vyplatení výťažku z dražby oprávnenému Ing. Valuškovi dňa 10. decembra 2002), čo bol rozhodujúci moment vzniku škody a jedine tento moment môže byť v príčinnej súvislosti s možným nárokom žalobcu z titulu nesprávneho úradného postupu, nakoľko práve táto skutočnosť by aj v prípade priznania nároku žalobcovi pri rozvrhu výťažku z dražby bránila jeho uspokojeniu z tohto už neexistujúceho výťažku. Keďže žalobca podal návrh na súd až dňa 7. novembra 2008, teda po márnom uplynutí trojročnej premlčacej lehoty, súd prihliadol na vznesenú námietku premlčania a žalobu zamietol.

4. Uznesením zo dňa 27. novembra 2014 č. k. 8 Co 360/2013-825 odvolací súd pripustil, aby na miesto doterajšieho žalobcu vstúpila spoločnosť OZETA NEO, a.s., so sídlom v Topolčanoch, Dopravná 2098/9, IČO: 36 329 843.

5. Krajský súd v Nitre na odvolanie pôvodného žalobcu rozsudkom z 29. januára 2015 sp. zn. 8 Co 360/2013 potvrdil rozsudok Okresného súdu Nitra zo 17. apríla 2013 č. k. 19 C 59/2009-782 podľa ustanovenia § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) ako vecne správny; v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie obsiahnutými v napadnutom rozhodnutí (§ 219 ods. 2 O.s.p.). V danej veci pôvodný žalobca svoju žalobu o náhradu škody skutkovo odôvodnil nesprávnym úradným postupom orgánu štátu - súdu a exekútora pri výkone exekučnej činnosti v rámci exekučného konania vedeného Okresným súdom Levice pod sp. zn. Er/1967/99, keď nesprávny úradný postup v prípade súdneho exekútora vzhliadol v tom, že vyplatil časť výťažku z dražby oprávnenému bez právoplatného súdneho rozhodnutia dňa 10. decembra 2002 a nesprávny úradný postup orgánu štátu - súdu v tom, že rozhodol o zastavení exekúcie bez toho, že by súčasne rozhodol o schválení rozvrhu výťažku z dražby, ktorý protiprávny stav naďalej pretrváva. Ak podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody je nesprávny úradný postup, pre začiatok plynutia trojročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle ustanovenia § 22 ods. 1 vety prvej zákona č. 58/1969 Zb. je rozhodujúci okamih, kedy sa poškodený dozvedel o škode, teda nevyžaduje sa, aby poškodený mal vedomosť o tom, kto za škodu zodpovedá - v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. za škodu je vždy zodpovedný štát. Jediným predpokladom začiatku plynutia premlčacej doby je okamih, kedy sa poškodený dozvedel o škode. Poškodený sa dozvie o škode vtedy, ak sú mu známe skutkové okolnosti, z ktorých možno zistiť vznik škody (v predpokladanej výške) zakladajúcej jej uplatnenie v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Vyplatením finančných prostriedkov získaných ako výťažok z dražby oprávnenému mohlo bezdôvodné obohatenie vzniknúť (vzhľadom k vyplateniu bez právneho základu v právoplatnom súdnom rozhodnutí) oprávnenému len na úkor žalobkyne ako záložného veriteľa, a nie teda na úkor exekútora, keď i sama žalobkyňa tvrdí, že jej ako záložnému veriteľovi mal tento finančný výťažok z dražby pripadnúť. Ak by bezdôvodné obohatenie nevzniklo na úkor žalobkyne ako záložného veriteľa v exekučnom konaní, potom by žalobkyňa nemohla byť ani vecne aktívne legitimovaným účastníkom v konaní o náhradu škody, nakoľko takéto plnenie by jej nemohlo škodu vôbec spôsobiť. Škoda žalobkyňi mohla vzniknúť (ak by jej nárok ako záložného veriteľa bol inak daný a preukázaný) už tým, že finančný výťažok z dražby nehnuteľností bol vyplatený oprávnenému a nie teda až tým, že súd nerozhodol o rozvrhu tohto výťažku, ktorý inak už v čase zastavenia exekúcie neexistoval. Teda ak by aj prípadne exekučný súd rozhodol o rozvrhu výťažku, k naplneniu súdneho rozhodnutia by nemohlo prísť pre neexistenciu peňazí získaných z výťažku dražby, teda zase by išlo len o (prípadnú) škodu žalobkyne v príčinnej súvislosti s postupom exekútora v konaní (vyplatením výťažku oprávnenému bez právoplatného rozhodnutia súdu) a nie súdu, teda primárne určujúci bol nesprávny úradný postup súdneho exekútora. Iba v prípade, ak by peniaze boli oprávneným exekútorovi vrátené a v čase rozhodovania o zastavení exekúcie existovali, bolo by právne významné len posúdenie prípadného nesprávneho úradného postupu súdu, lebo by už nebola daná príčinná súvislosť s nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora, ktorého dôsledky by v tom čase už neexistovali.

6. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Navrhla ho (spolu s rozsudkom

okresného súdu) zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila tým, že sa jej postupom súdov oboch inštancií odňala možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f/ O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v zmysle Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 1. januára 2015 išlo o ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.], čím bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a tiež právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Existenciu tohto dôvodu vidí dovolateľka v nepreskúmateľnosti, nedostatočnom odôvodnení a argumentačnej nejednoznačnosti rozhodnutí súdov oboch inštancií. Odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozsudku (rovnako ako vo svojom skoršom zrušujúcom uznesení) zásadné právne závery len konštatuje, pričom neuvádza, ako k nim dospel a prečo sa stotožnil práve s právnym názorom súdneho exekútora, ktorý podľa názoru odvolacieho súdu škodu spôsobil. Vo vzťahu k existencii samotnej škody sa prvostupňový súd ako aj odvolací súd obmedzili len na konštatovanie, že škoda žalobkyni vznikla vydaním výťažku neoprávnenej osobe bez právneho dôvodu a výťažok už v čase zastavenia exekúcie neexistoval. Právny názor odvolacieho súdu, že práve dovolateľka sa mala domáhať vydania bezdôvodného obohatenia nie je ničím podložený a samotné konštatovanie tejto povinnosti podľa názoru dovolateľky neobstoí.

7. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

9. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobkyne bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

10. Rozsudky odvolacieho súdu, proti ktorým by bolo dovolanie prípustné, sú uvedené v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. Keďže dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nemožno podriaďiť pod žiadny dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 238 O.s.p., je zrejmé, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v predmetnej veci podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

11. Neprípustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľky domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdnom konaní, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou v konaní majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Z uvedeného dôvodu, n a dovolateľkou uplatnené dovolacie dôvody spájané s nesprávnym právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd v tomto konaní prihliadať.

12. Predmetné dovolanie by bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo; nepreukázaná bola tiež vada konania žalobkyňou namietaná (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

13. Dovolateľka tvrdí, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si

z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

14. Dovolateľka v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. konkrétne namietala nedostatočné odôvodnenie rozsudkov súdov oboch inštancií, v dôsledku čoho sú predmetné rozhodnutia nepreskúmateľné.

15. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. V tejto ale odvolací súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody (žalobkyňa žalobu podala po márnom uplynutí trojročnej premĺčacej lehoty, pričom súd prihliadol na vznesenú námietku premĺčania a žalobu zamietol), ktoré ho viedli k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie, preto nebol dôvod na postup podľa druhej vety citovaného stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

16. V danom prípade treba mať tiež na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovoláním napadnuté rozhodnutie spĺňa náležitosti požadované zákonom, uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom (o aký prípad tu ale nejde).

17. K predmetným dovolacím argumentom najvyšší súd ďalej uvádza, že podľa právnej úpravy do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezakladalo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V týchto súvislostiach najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993 ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97). Právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nie je možné považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony (I. ÚS 50/04).

18. Pokiaľ dovolateľka vytýkala odvolaciemu súdu aj nesprávne právne závery, dovolací súd uvádza, že do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

19. Dovolací súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na záver ústavného súdu, podľa ktorého „prípádny nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

20. Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 O.s.p., v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ CSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol, a to bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22.1 Toto rozhodnutie vo veci samej prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

22.2 V časti výroku o trovách dovolacieho konania rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.